

Nro. 20.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Septembérnek 7-dik napján 1798-ik
éjzendőben.*

Olosz Ország.

A³ múlt Augulusznak 14 napjaiban, (4-dikénn kezdve 17-dikéig) nevezetes tenyéizőség által különböztették-meg magokat hét aszizony-emberek *Livornóban*. Hat közzüllök két-két fiu gyermeket, a' hetedik pedig 3-mat; még pedig az is mind fiúkat szült a' mondott 14 napok alatt.

Valami 300 *Piemonti* Insurgensek, a' kik a' minäpi lármázások' alkalmatöfságával el-fogattattak volt; hanem az után szabadon botsáttatván, a' Frantzia seregeknek ki-adattattanak, mostanában *Meilandban* tartózkodnak; és Frantzia szolgálatra fognak állani.

Romában most három Frantzia Biztosok viselik a' Frantzia Directorium' képét; a' kik ezek; *Düport, Bertholiö, és Flörens.*

Annak a' Frantzia és Lengyel tsoportnak vezére, a' mely a' *Romai Respublika'* vidékenn támodott Insurgensek' el-nyomására vólt ki küldet-
tetve, Gen. *Magdonald*, közelébről egy tudositáft küldött-bé *Romába* a' mingyár nevezett Frantzia Biztosokhoz, a' mely tudositásból lehet látni, hogy az Insurgensek' meg-verettetése *Terracina* mellett, ifzonyatos vér-ontásáal esett-meg. Augustus' 9-dikénn mihelyeft Gen. *Mathieu* egy ora-távolságra *Terracinától* az ország-útann a' mága seregeit özfze gyűjtötte vólna, egy valami 3000 fejekből álló, jól fel-fegyverkezétt Insurgens sereg által minden oldalról meg-támadtatott. Agyujok is vólt vagy 8 az Insurgenseknek; és nem elébb, hanem 6 oráig tartott heves tsatázás után futamtathattak-meg, minekutánna mind a' 8 ágyujikat el-veztet-ték vólna. Az után *Terracinába* is bé rontottak a' Frantziák és Lengyelek, a' hova némely Insurgens tsoportok előttök be-futottak és ujra ellent kezdettenek vólt állani. Ezek, vagy mind el-hullottanak, vagy ismét futásra vették a' dolgot; a' mely után a' város egészfen fel-prédáltatott. — Ezen irás szerént, tsak 40 emberre ment vólna a' Frantziák és Lengyelek' vezése. —

Most már az-ólta a' hegyek között kezdetek ismét özfze sereglenni az Insurgensek, több barát-
jaiknak özfze-gyűjtésénn iparkodván. A' Frantziák pedig minden felé, küldözik az ágyukat és fegyveres tsoportokat széljel, hogy ezt az *Olofz Vendét*, még származásában el-nyomhásák.

Roma felé még több-több Frantzia seregek folytatják útjokat, és *Modena* mellett is egy nagy tábor formálódik.

Néhány hónapok előtt Lord *Bristol* nevű Angliai Puspök *Olofz* országban a' Frantziáktól el-fogattatván, az ólta a' *Meilándi* Kastélyban tartott fogságban. Közelébről valami véle együtt fogságban lévő idegenek' egyet-értése által segít-tetvén, másodiksor próbálta-meg az el szökhetéft: hanem ujjanton meg-talaltatott, meg-fogattatott,

és egy hadi Itélő-szék' elibe állítottatott. Most már olyan projectomot tett, hogy botsálsák haza ötet az Anglusoktól el-fogattatott Gen. *Baraguei-d'Hilliers* váltságául, igérvén egyfzersmind, hogy ha tettzeni fog a' Frantziáknak ez a' projectom, a' dolgot ő maga munkába fogja az Anglus országló-széknél venni.

Spanyol Ország.

Az *Algieri* Fejedelem árestaltatta az ott lévő *Delasheras* nevü Spanyol Consult, azt kívánván tőlle, hogy fizesse-le azt a' summát, a' melyet az ez előtt való Fejedelem költsön adott vólt Spanyol országnak.

Az ólta, hogy Admirál *Nelson* 15 Linea hadi hajókkal *Kadix* mellől a' Mediterráneum tengerre bé-evezett, Admirál *Gr. St. Vincent* tsak 20 Linea hajókkal tartotta bé-zárva a' *Kadixi* kikötő-helyet: most pedig már ezek között is *Nelson* után küldött még négyet, melyhez képpest mostanában tsak 16 Linea, és néhány Fregát hajókra szállott a' *Kadixi* öbölben lévő Anglus tengeri erő, addig, mig a' feljebb említett 3 Linea hajók és 3 Fregátok *Portsmouthtől* oda meg érkehetnek.

Egy *Gertrüde* nevü Spanyol Fregátot el-fogtak az Anglusok *Alicante* tájján: a' *Monarcha* nevü Spanyol Linea hajó ellenben, 8 millió Piás-terekkel terheltetve, épségben és szerentsésen haza érkezett *Ferrolhoz*.

Madridnak vidékeinn az idénn igen nagy és a' más elztendő bélieknél nagyobb hévség uralkodott, a' mely sok egyéb nyavajak között valami Epe-kolikának a' nemét is erőfsen el-terjesztette az emberek között. A' Ministerek között is *Saavedra* és *Javellanos* nevüket, igen el-nyomta: kik között nevezetesen az elsőbb ezen nyavaja miatt már régtől fogva semmi munkára nem alkalmas, 's-tartanak, hogy életben sem fog maradni. A' Király és Királyné, egész Familiájokkal együtt, hogy ma-

gokat ezen egészségtelen hévség előll el-vonhafsák a' *St. Ildefonsói* kastélyba útaztanak-el.

Az előbbeni *Madridi* Frantzia Követ *Trüguet* mint látszik; még egy hamar nem szándékozik-el innét, mint-hogy ujra szállást fogadott itt magának. A' helyette Követnek Párisból ide jött *Güillemar-det*, kellemetes maga viseletéért mindenek előtt kedveltségben láttatik lenni:

Anglia.

Az a' 200 hajókból álló nagy kereskedő hajós sereg, melyről a' múlt postánn irtuk, hogy Napnyugoti Indiából Angliába szerentsésen haza-érkezett, egyéb azon szigeteken teremni szokott productumokon kívül, nevezetesen nádmézet is igen sokat hozott:

Portsmouthba olyan rendelést küldött az Admirális, hogy *Basteur*, *Nordhumberland*, és *Tigris* Linea hajók, melyek közzül az utolsónak az esmeretes *Sidney Smith* a' Komendánsa, 's még vagy három Fregátok, sletséggel ki-evezéshez készitték magokat és a' *Kadix* előtt álló Admirál Gr. *St. Vincent* hajós seregének segítségére evezzenek-el.

A' Grönlándiához jární szokott *Hollándus* hajók közzül; mint előre látszik; az idén kevesek fognak a' *Hollándus* kikötő-helyekbe szerentsésen vizsza érkezni; mint-hogy vagy hármat már is két Anglus Fregátok vezettek vizsza magokkal, mint jó ragadománt, az Angliai kikötő-helyekbe.

Frantzia Ország.

Még Augustus' 21-dikéig sem mi tudósítáft ki nem hirdettetett volt a' Frantzia Orzágló-szék *officialiter* a' Gen. *Bonaparte'* hól-léte feloll:

A' Frantzia Directorium azt végezte *Málta'* szigetéről, hogy az, az *Olofsz* orzági Komandónak rendeltetődjön alája. Az eddig *Málta'* szigeténn volt Directoriális Biztos Hazafi *Renau-de-St.-Jean'*

Angely' helyébe, a' ki oda küldtetett Biztosnak, a' hol Gen. *Bonaparte* hajós serege vagyon, Hazafi *Mechin* rendeltetett.

A' *Helvétziával* való *Defensiv* és *Offensiv* Szövetségét *Frantzia* országnak, a' mely a' közelebb le-folyt hetek alatt dolgoztatott-ki, már mind a' két *Frantzia* Törvény-hozó Tanácsok meg-vísgálták a' magok titkos *Commissiójokban*, és meg-erősítették.

A' *Rochellei* kikötő-helyből két *Frantzia* *Fregátok* eveztenek-el, néhány *Corvettekkel* együtt, 1500 emberekkel, fegyverrel és egyéb hadi munitziókkal terheltetve, az *Irlandiai* partokhoz.

A' *Cisálpina* Respublika' állapotja a' *Párisi* újabb tudósítások szerint naponként *criticusabbá* kezd lenni. — Még eddig, semmi környülállások nem mutatják, hogy a' *Frantzia* *Directorium* legkisebbnyire is láttatna arra hajlani, hogy el-áljon azok mellől a' változások mellől, a' melyeket már a' *Cisálpina* Respublika' *Constitutziója* felől meghatározott, és a' melyeknek munkába való vételekre az *Olofsz* orzági fő vezért *Brüne* *Generál*ist *Meilandba* vizsgálta küldötte. — Nagy *sensátiót* okozott még *Párisban* is az a' dolog, hogy a' *Frantzia* *Directorium* maga, egy idegen országnak, t.i. a' *Cisálpina* Respublikának, *Constitutziójába*, újítást akar bé-vinni. Egy ideig csak a' *Journálisták* vitatták ezen dolgot a' magok írásaikban *pro* és *contra*; a' *Ministeriálisok* természet szerint olyan értelemben voltak, hogy vagyon a' *Frantzia* *Directoriumnak* oka és jussa így bánni a' *Cisálpina* Respublikával. — Most már még a' *Törvényhozó* Tanácsok is méltónak tartották a' magok *figyelmetése* alá venni a' szóban lévő kérdést. *Képviselő* *Lucian Bonaparte*, a' *Generál*' ötte, elmes és heves beszédet mondott-el Aug. 20-dikán ezen környülállásra nézve az *Öt-százak*' Tanácsában, nagy *igafságtalanságnak* tartván azt, hogy a' *Frantzia* *Directorium* egy véllle szövetséges országnak csak a' minap helybe-hagyott *Constitutzióját*

ily módon meg akarja változtatni, hogy azon változást gyanítható-képpen majd nem sok idő múlva a' Frantzia Constitutzióra is ki-terjeszthesse. Erősen ki-költ a' Císálpinai Retpublikánál lévő *Trouve* nevű Frantzia Követ ellen is, a' ki, mint tartják felölle, ezen változtatásoknak planumát készítette és projectálta. Végezetre javasolta *Lucian Bonaparte*, hogy egy Követséget küldvén a' Tanáts a' Directoriumhoz, kérdezze-meg tőlle ezen dolognak miben-létét. — Sokak helybe hágyták a' *Bonaparte*' javasolását, mások úgy itéltek, hogy jó lesz ezen projectom irát még egy titkos Commissiót tartani: a' mely titkos Commissió véghez is ment ugyan, hanem a' nélkül, hogy győzedelmeskedett volna *Bonaparte*, mint-hogy meg-határozott ezen Comissióban, hogy a' projectom tétetődjön fére. —

Még az előtt, hogy ezt a' dólgot *Bonaparte* a' Tanátsban vitatás alá terjesztette volna, az a' Gen. *Lahoz*, a' kit a' Císálpinai Directorium a' Frantzia Directoriumhoz Párisba küldött (völt, egy hathatós levelet küldött a' Frantzia Külső Ministerhez, a' melyben egyebek között ezek a' ki-fejezések is elő fordúltanak: — „Hazafi Minister! Szerentsém völt a' Císálpinai Directóriumtól a' Frantzia Directoriumhoz küldetett két leveleket, és az én ide való küldtetésemről szolló tudositást, elődbe terjeszteni. Az elsőbektől által lehet látni, mely sürgető völt légyen az én küldtetésem, a' mint-hogy a' Constitutzió ellen való igen utállatos özfze-esküvésnek meg-folytatódása forog fenn; igen sürgető lévén egyfzersmind annak ki-nyilatkozódása is, hogy mi némü indulattal légyen a' Frantzia Directorium, az olyan özfze-gyülekezésekhez, a' melyeket néhány gonofz emberek oly tzállal tartanak *Trouvéndl* a' Frantzia Követnél, hogy a' Constitutziót fel-forgathassák: 's-pedig ezek az általok munkába vétetett dolgok olyanok, hogy nem tsak a' Císálpina Respublika, hanem még az *Olofz* országi Frantzia tábor is, azoknak játékuł fognak

ki-tétetödni, &c. — Végezetre haladék nélkül való válofzt, és a' Frantzia Directorium előtt való audentziát kér *Lahoz* ebben a' levélben. — Ez az a' *Lahoz*, a' kirül a' múlt Ujjságban irtuk, hogy az audentzia helyett olyan válofzt kapott, hogy Párisból haladék nélkül mennyel-el. — *Trouve*, a' mostáni Frantzia Követ *Meilandban*, a' *Moniteur* nevü Párisi Ujjságnak írója volt hajdonában.

Brüffelből így irtak a' tenger' partjai körül folyó környülállásokról Aug. 22-dikénn: — „Ugy mütattják minden útoffi mozgások, hogy az Anglusok még nem egészfzen tették le azon tzéljokat, hogy a' Flándriai partokonn még egy ki-szálláft próbáljanak; még nem szüntek-meg könnyü hajóik által a' *Blanckenburgi* partoknak ki-szálláshoz alkalmas helyeit recognoscerozni. — Hasonló módon folynak az ö fenyegetödzéseik a' Batavusok' partjai ellen is. A' Batavusok Országló-széke is nagy figyelemmel vigyáz minden környülállásokra; most a' *Gröníngai* partok felé küldött-el feles számu seregeket: az *Orosz* hajós sereg pedig *Texel* előtt állapodott-meg, és, a' mint látzik, ott akar valami próbát tenni. — „Itt *Brüffelnél*, mint-hogy ezen napokban még a' *Rénus* felé már útnak indült seregek is mind a' tenger' partja felé vízfza térítették vólt, nem gondolta vólna az ember, hogy a seregek tsak hamar megint így meg-induljanak ezen városonn keresztül a' *Rénus* felé: holott azonban, tegnap előttöl fogva ismét néhány lovas és gyalog Regementek mentek itt el arra felé. Ezek, a' közepe' tájjárol jönnek az ugy nevezett Angliai tábornak, és *Máintz* felé utaznak. *Lille*, *Valenciennes*, és *Cambray*' tájjékaikról is még többek vagnak érkező-félbe. Hasonló számos csoportok takarodnak a' *Luxemburgi* vidékekenn keresztül a' *Felső Rénus* felé. — „A' requisitzió béli ifjuság rend kívül való hevefséggel gyüjtetik együve, &c. —

Batava Respublika.

Itt ugy látszik, hogy nem kedves hivatal a Directorság. Az uj Directorok közül (kiknek neveik, *van Hafselt, Hoedt, Ermerens, Harsolta, és Hettema*) a két első, oly kérő levelekkel járultak a Törvény-hozó Tanácsokhoz, hogy oldozná fel őket ezen fő hivataloknak fel-választásuktól. Mint-hogy azonban az ő magok-mentsége végett elő hozott okaik, elég erőseknek nem találtattak, kéréseiknek meg-nyerése helyett olly rendeléseket vettek, hogy *Hágában* hivataljoknak helyénn haladek nélkül jelenjenek-meg, és Directori székeikbe üljenek-bé. A négy első Aug. 17-dikénn bé is tétettek harang-izó = és ágyuk dörgése = között a Directorságba, melynek alkalmatofságával a két Törvény-hozó Kamaráktól és *Hatri's Daendels* Generálisoktól, a szerentséltető közöntéseket elfogadták. *Hettema* is várattatott 18-dikban. — Ezek az öt uj Batavus Directorok arról nevezetes emberek, hogy még eddig egyik sem volt közlök, sem Kép-viselő, sem Minifter, sem Generális, sem Biztos, &c., hanem mindenik a maga privát foglalatóságait folytató ember volt az országnak külömbkülömb tattományaiiban, 's-most egyszerűben véletlenül választattak Directoroknak, és hivattattak külömbkülömb helyokról elő; a mely által arra néztek, mint gondólni lehet, a Kép-viselők, hogy ily Directorok választatván, a kikről t, i. hitelesen fel lehet tenni, hogy sem a 12-dik Juniusi, sem pedig más párthoz nem tartóznak, a Directorságot is minden részre hajlás nélkül fogják majd folytatni, 's-ilyen magok viselete által talám az egymással ellenkező pártokat is egységre térithetik.

A Constitutzió szerént való Directorium ily formán' hát már fel-állítottván, ezzel a 12-dik Juniustól fogva országlott *Interimale Directorium*, egészen meg-fzünt; az öt Minifterek, a kik azt formálták, ezen foglalatóságtól egészen el-állottak: hanem a Minifterségbe, a mi t. i. ki-ki köz-

békés fel-tételeket úgy adtanak vólt elő, a' leg hathatósabb módon meg-maradnak; a' melyekhez képeest mostanában is ujjanton elő hozzák azon declaratziójokat, a' melyet az útbóbi Jelentésekben a' Birodalmi Deputatzió' elibe terjesztettek vólt, hogy t. i. a' Deputatzió fogszám-adással tartozni mind azokért a' következésekért, a' melyeket a' további halogatás maga után vonhatna; és meg-hívják a' Deputatziót még egyszer, hogy haladék nélkül, az ő minden, nevezetesen pedig az 1-ső Thermidori Jelentésekben elő fordúlt czikkekre, a' melyekre a' Deputatzió még reájok nem állott, egyenesen és környülállásoson válafozjon. A' Frantzia Országló-szék igazán akarja a' békéséget; a' melynek bizonyágaul szolgál az ő mérséklettsége: és a' melynek ő minden tölle függő eszközök siettetése által, további bizonyágait is akarja mutatni. Ha a' Birodalmi Deputatzió békéséget akar, a' mint ezt el-hinni minden okai vagynak az embernek: úgy nyilatkozta-fsa-ki magát végezetre már egyszer. A' békéséget csak azok által késleltetődhetik, a' kik a' közönséges fzerentsétlenséggel semmit nem gondólnak, és a' kik a' magok tulajdon jóvendőjök iránt, vakok. Kólt Rastadtban, Fructidor' 5-dikénn (Augúst. 22-dikénn): — „

„*Bonnier. Jean Debrie. Roberjeot.*

A' minap valami zürzavaroskodások miveltetek vólt ujjabban a' *Hálai* Universitásonn a' tanuló ifjak által, a' melyek arra adtak alkalmatóságot, hogy a' *Prussus* Országló-szék' a' Prussiai birodalomban taláztató minden Fő-Oskolákhoz olyan Királyi Rendelést botsátott, a' mely által az e'féle lázzadások meg fognak ez után gátoltatni. — Az elejénn ezen Királyi Rendelésnek ilyen ki-fejezések olvaftatnak: — „

„Az az engedelmeftég, a' mellyel eddig az ideig az olyan tanulók traktáltattak, a' kik illetlenségeket és excelsusokat követtének-el; fő-kép-

pen pedig azoknak a' büntetéseknek gyengesége, a' mellyek a' tanulókra az ilyen excessusok' alkalmatofságával szabattattanak: arra szolgáltatott az ilyen rendetlen Tanuloknak alkalmatofságot, hogy az excessust annyira vigyák, hogy az már a' közönséges bátorságra nézve is veszedelmes kezdett lenni. A' közönséges bátorságra való vigyázás minden helységekben a' Politzia' kötelelsége, melyhez képezt az ő rendeleséinek azok is engedelmessékedni tartoznak, a' kik különben csak az Ország' Collégiumainak Jurisdictionját köteleztetnek magokonn meg isméri. Csak az Akadémiákonn nem terjed-ki a' Politzia' hatalma a' Tanulókra. Hanem, erre a' prærogatívára telyefséggel méltatlannokká tefzik magokat az olyanok, a' kik a' közönséges tsendelséget meg-háborítják, és a' lázadásokból részesednek, &c. —

Az után meg-határoztatik ezen Királyi Parantsolat által: —

„Hogy az excessusok' alkalmatofságával az e' féléknek ki-nyomozása és a' bünösöknek areftáltatása, az Akadémiáknál is a' helység-béli Politziai Directort illelse. Ő mondjon a' Magiftrátus béli első Törvényes tiztviselővel együtt, ítéletet, és az Actákat az után küldje az Ország' Collegiumához (fő Kormány-székéhez). A' sententziának bé-töltése is őtet illelse, és az Academicus Senatusok, abba többé bele ne elegyittsek magokat. A' sententzia ne pénzel és el-küldetetéssel való büntetésben határozódjon, hanem a' nagyobb excessusokért, tömletz, és tefti (corporalis) senyiték is légyen a' büntetés. A' szoross', és gyenge areftom között külömbség légyen. Abban, senkinek se engedtefsék-meg a' fogolyhoz való bé-menetel, még a' gondviselőknék se, ha csak orvosi vagy seb-orvosi segedelem nem fog kívántatni. Semmi könyv, dohány, bor, &c. nem adatik a' fogolynak. A' gyenge areftomban ellenben meg-engedtetik a' fogolynak az olyan künyvekből való olvasás, a' mellyek az ő letzkéjéhez tartoznak. Ha olyan nagy

excessusok bővitetnek-el, hogy még a' kemény tömletz is elegendő büntetésnek nem tartatik érettek: márekkor a' corporális fenyítéknek is elő kell vétettni: — „Az ilyen corporális fenyítéknek (igy. szoll a' Királyi R. ndelés), mint atyai jobbitó elz. köznek ugy kell nézettni, annak a' tömletzben és az Előljáró előtt kell bé-töltettni, a' mely mellé ez által a' szükséges intéseknek is hozzá kell járulni. Közönségesen ki-fejezve a' dolgot, azon kell igyekezni, hogy a' meg-büntettetettnek a' maga betsülletéhez viseltető érzékenysége, meg ne gyengittödjön.

Bukkovina.

Czernoviczbann az itt következő Ujjságokat tartották

Aug. 27-dikénn a' meg-írársra méltóknak: — „

„A' Török Porta parantsolatjára — mind a' Jafsy mind pedig a' Bukaresti Francia Consulok areliáltattanak.

„Pafsmán Oglu még mind Widdinben tartózkodik, de lehet ismérni minden cselekedetiből, hogy az ő reménysége napról napra halavanyodik; vége lészén ezen trágédianak minél hamarább.

„A' Pestis Moldovában ugyan meg-szünt, és sohólt senki 5 hetektől fogva meg nem hólt: de Muszka országban karapozik keménnyen.“

„Hogy Bukkovina e' jelen való és következő időkben a' Pestistől annál könnyebben óltalmaztathassék, már el-kezdett annak az ároknak ásása, melly e' két tartományt egymástól el-választja, mélyysége két ölnyi, szélelsége is éppen annyi: már 3 mértföldnyire vitetett a' munka, mellyre a' föld népe ezerenként kéntelenítettik. Külömben minden szomszéd tartományink tsendef-ségben vagynak és semmi ujjság nem hallatik. Bővség van mindenekben a' jó marha húsnak fontja egy pótura; a' rosnak köble 1 for. 15 x. törökuzának 45 x. a' Buzának 1 for. 45 — a' Zabnak 28 x. és az időhöz képeit pénz is tsak vagy on az országban; bóldagabb, és könnyebb élő föld ennél a' Monárcchiában nintsén.

Elegyes Dolgok:

Gen. *Reynier*, a' ki Helvétziai születésü ember ugyan, hanem most a' Gen. *Bonaparte*' táboránál szolgál, a' Helvétziai Directorium által Hadi Ministerré rendeltetett. — Gen. *Massena* és *Bernadotte* Divisions-Generálisok, a' Rénusi seregekhez rendeltetettek. — *Jean Debrie* nem utazott el *Rastadt*-ből Párisba. — *Mangourit* nevü Hazafi, fontos Követségbe rendeltetett *Neapolis*ba, a' hová minden oránn indulni készül Párisból.

Hogy a' *Graubund* felé útnak indított Frantzia seregek ellenkező parántsolatot vettek légyen, mind *Zürich*ből mind pedig *Arauból* írják: hanem az okát nem tudják. A' *Zürichiek* ugyan azt teszik okának; hogy a' *Graubund* reá állott volna a' Helvétziával való egyesülésre: az *Arauból* jött levelek ellenben, azt mondják, hogy lehet ezen seregek' meg-térítettödesének egyéb oka is; meg lehet, hogy szükség vagyön reájok másutt is.

Anglus Admiral *Nelson*, minekutánna a *Syracusai* és *Agostai* tenger-öbölben közelébről vagy két napokig meg-állapodott volna, hajós seregit ismét meg rakta némü-némü eleséggel és el-evezett *Máltha* felé. Vélik azonban; hogy nem soká *Neápolis* előtt fogná meg-jelenni, olly tzéllal, hogy az ott találándó *Portugallus* hajós sereg osztályt, a' mely 4 Linea és több apróbb hadi hajókból áll; 's-a' még ugyan ott lévő 1 Linea és néhány apróbb Anglus hadi hajókat is, magához fogja venni; hasonló-képpen magához venni szándékozik azokat a' 4 Linea hajókat is, a' melyek, mint feljebb említettük, nem régen eveztek-bé *Cadix* mellől az Adm. Gr. St. *Vincent* hajós seregétől a' *Mediterraneum* tengerre *Máltha* szigetéhez. Ha mind ezeket egyesitheti Adm. *Nelson* azokkal a' 14 Linea hajókkal, a' melyekkel eddig a' *Bonaparte*' hajós seregének fel-keresésében foglalatoskodott, egy olyan tengeri hadi erő leszen véle; a' melyben tsak Linea hajók 23-man fognak találtatni. Közönségesen vélik fölle, hogy ezen *Sicilia* körül lévő tengeri szoross

pafusokat arra fogja használni, hogy, ha Bonaparte a' maga transportjait ott, a' hol tzelozott, ki-szállítván, tsak a' hadi hajóival Francia ország fele vizfzra térne, itt ézen szoross pafusokonn fogná véle *Nelson* az említett²³ Linea hajókat szembe szállítani. — Hogy ezt *Nelson*, ha tsak valamely környülállás a' plánumát meg nem változtatja, meg-tselekszi, nagy *probabilitas* látszik benne lenni.

A' *Romai* orák, mind a' Frantzia orákhöz igazítottak.

Angliának *Yarmouth* nevü varosságában egy *Jenkins Tamás* nevü Bánkós hólt-meg ezen napokban, a' kiröl méltónak tartották az ötet ismérö Irók a' következő nevezetésegeket fel-jegyezni: — „Eppen akkor hólt-meg, mikor 50 esztendőnek le-folytok alatt másodiksor szállott volna ki Angliába. Romában lakott; festő mesterséget tanúlt vólt; minden Romában meg-fordúlt idegenek' figyelmeteségének ő vólt egyik különös és nevezetes tárgya; a' médályokhoz, gyöngyökhöz, drága kövekhez, &c., igen jól értett: derekasint jártas vólt a' Historiákban is, melyhez képeest, minden némü mejj-, festett-, álló-, és egyéb-képekröl, ha félig el-kopva vóltak is, igen böltsen tudott terefetyélni. Az a' hires *Raphael Mengs*, *Winkelmann*, és Kardinális *Albani Sándor*, a' képek' és faragott ritkaságok' dolgában, gyakran éltek tanátsával. Minden *antiquitások'* nemével kereskedést folytatott; egyfzersmind Bánkós is vólt, és temérdek gazdagságot gyülytött. Halálakor, egy igen drága orákkal, brillántokkal, drága kövekkel gyöngyökkel, miniatúrákkal rakott, és leg alább is 20 ezer font Sterlinget (valami 200 ezer forintot) erő, dérékra-kötő gyüfzüt találtak nálla. Ritka módot tartott az alkuvás' dolgában: a' vásárlónak leg előbb is a' Historiákból hórdott mindett elő, a' mi tsak az el-adó portékát illette; az után egy egész orátziót mondott annak betsesége és ritkasága felöll; sokat is kért érette, ha-

nem jól is engedett: 's-még is ofztán, mikor az alku égézfzen meg lett volna, el-petyeredett szegény, és oly keservesen könyvezett, hogy az édes atya nem könyvezi el-vefztett gyermekit keservebben. Mikor el-ment tőlle a' vásárló a' portékával, tsak arra kérte ötöt felettébb való esdekléssel, hogy ha valami módon meg-bánná a' vásárt, a' portékát tsak ő hozzá vigye egyenesen vízfzfa, mivel ő azt igen szivesen vízfzfa venné, és az érte adott pénzt vízfzfa fizetné. Meg is tartotta szavát; ha valaki vízfzfa vitte a' portékát, nem tsak hogy a' pénzt mingyár vízfzfa fizette; hanem azon feljül magát is jól meg-veudégelte.

Hála légyen a' *Magyarok** irgalmas Istenének! Már mi fölöttünk is *Füskúti Landerer Mihály* Úrnak személyeben kegyesebb tsillagzatok kezdenek minden felül ragyogni; tudniillik: ez a' Nemes Hazafi a' leg-távolabb-lévő Magyarokat-is atyafiainak ésmérvén, hogy módot adna mindnyájunknak a' Szép tudományoknak meg-ismérésére, kedvellésére, és gyakorlására, naponként szaporíttya a' Magyar könyveket, és a' mint sok izbéli tudósításai nyilvánosítják, tellyes erővel igyekezik a' Magyar Litteráturát nem tsak előbb-mozdítani, hanem ki-is terjeszteni. — Ama' nem tsak díszesen, hanem hasznosan is készült szép *Nemzeti Kalendárium*, mellyet ezentúl talán *Naprámnak* lehetne mondani, és ama' minapi tsinos Vásári könyv-tár olly nevezetet, és érdemet tulajdonittanak e' fellebb-nevezett *Füskúti Landerer Mihály* Úrnak, mint minémüt valaha *Arkhimedes*, és későbbben *Kopernik*, *Newton*, *Mancini*, vagy nem régenten ama' szálladozó *Montgolfier* szerzetek magoknak az ő betses találmányaikkal; sőt még nagyobb, mert amazok tsak a' tanúlthabb elméket ketsegtethetik, de *Landerer* Úrnak nyomtatványai még a' katzagányos, és gubás Magyarainkat-is a' hálá-adatosságra kötelezik, ugyan-is mi mindnyájou az ő hofzszas életéért, és hogy bár minden ötödbéli szárm.

zatban a' *P. Hell* Urániájával egy egy *Füsküti Lánderer Mihály* derüljön - fel a' Magyar ég' boltozatjára, búgón, rimánkodunk a' Magyarok' Istenéhez. — Báttran, már most minden igaz hazafi énekelje *Bartsaival*:

Örömegek, könnyei folják-el szememet,
Midőn virágózni látom Nemzetemet,
Már eleget éltem.

De én többel kívánok tartozni *Landerer Mihály* Urnak, 's ugyan azért így éneklek verseimet:

Kit tiszteljek most én? magamtól így kérdem:

Van e' ez időben szép erköltsért érdem?

Meg felele Muzsám, tekints Pest; 's Posonyra

Magyar koronánkkal tündöklő toronyra,

Ott vagyón Thezeus munkájú *Landerer*;

Ki Hazánk nyelvének olly útát lelni mer,

Mellyen vándorlását Apolló vezérli;

Bátor a' gonofzság szándékát irigyli.

Lásd mind érdem által díszeit verelse;

hogy bölts Ariadne légyen szerelmese:

Betük' Labirintyát böltsen ki-mutattya,

Tündér szorgalommal könyveit nyomtattya.

Lefsz; sött vagyón-is már *Landerernek* hire,

Boldog; kit a' köz szó már régtül ditsére.

Lefsz addig, míg Buda' allyát Duna mofsa,

Míg öfzve nem ömlik a' Gádes szorofofa;

Míg a' Nagy Öczéánt zablázza föld' partya,

Miglen arany fényét a Nap, 's tsillag tartya;

Míg négy kerekével látszik Göntzöl rúdgya,

Míg Égész; és Hajós a' szélvéfzt meg-tudgya

Míg Maros' árjánál fekünni fog Arad

Addig *Landerernek* érdeme fenn-marad.

Irtam Galsá mező Városában

Arad Vármegyében 22-dik Aug. 1798.

Peretsényi Nagy László

Galsá mező városnak esküdtt Notáriusfa.

NB. A' kik a' folyó fél esztendőre a' M. Kurirért tartozó 5 Forintokat még fel nem küldötték; kérettetnek, hogy tovább ne halasszák: